

EVROPSKÁ INTEGRACE (APO10113)

Forma atestace: Zk

zimní semestr 2018/2019 • hodnota: 5 ECTS

VYUČJÍCÍ

Daniel Šitera (sitera@iir.cz)

Ústav mezinárodních vztahů (ÚMV) – Univerzita Karlova/Universität Leipzig

POPIS KURZU

Kurz poskytne úvod do problematiky evropské (des)integrace. Aniž by tento proces nezbytně redukoval do pouhého historického vzniku a současné krize Evropské unie (EU), kurz popíše historický kontext a zároveň poskytne základní přehled o teoriích, aktérech, vybraných strukturách a politikách vztahujících se právě k tomuto regionálnímu řádu. Základní metodou výuky bude kombinovat učebnicové texty s akademickou literaturou, aby studentky a studenti nejdříve nabyli základním vědomosti o evropské integraci (nebo spíše integraci EU) samotné a následně získali vhled do – mainstreamové i kritické – *knowledge-production* uvnitř samotné (inter-)disciplinární diskuze v rámci evropských studií (nebo spíše studií EU).

Kurz bude mít proto následující strukturu: Nejprve stručně projdeme samotnou historii již 60 let trvajícího evropského projektu, abychom získali přehled o jeho dlouhodobém vývoji a jednotlivých milnících (část I.). To nám umožní lépe pochopit vzájemnou diskuzi teoretických přístupů, které se vyvinuly v reakci na tento projekt, aby vysvětlily role a vliv s ním spojených (společenských a institucionálních) aktérů, dynamiku jejich vzájemných vztahů a strukturální procesy vznikající z těchto vztahů (část II.). Výše nabyté historicko-teoretické znalosti následně využijeme k samotné diskuzi nad vybranými strukturami a politikami EU (část III.). Díky tomu se v závěru kurzu budeme moci zpětně kriticky ohlédnout za dosavadní integraci EU a integračními teoriemi samotnými, a to z perspektivy evropské desintegrace (část IV.).

Účelem celého kurzu je se postupně přesunout z čistě učebnicového studia do reálné akademické diskuze o problematice evropské (des)integrace. To nám umožní pochopit reálnou dynamiku historického vývoje EU – jako našeho vlastního politicko-ekonomického prostoru – a zároveň poskytnout vhled do jeho společensko-vědního studia v pluralistické perspektivě.

STRUKTURA HODNOCENÍ

50 % Seminární práce v délce 2,000-2,500 slov (bez poznámek pod čarou a přehledu literatury). Práce bude zaslána na sitera@iir.cz nejpozději do 4. ledna 2019 (23:59 hod.). Pozdní dodání snižuje hodnocení o 5 procent za každý další započatý den. Téma práce bude prodiskutováno a schváleno vyučujícím nejdéle do 31. listopadu 2019 (ústně, nebo emailem). Pro hodnocení budou použity dvě sady kritérií. První sada bude hodnotit, zdali práce odpovídá formálním pravidlům akademického textu. Druhá sada pravidel zohlední originalitu argumentu, jeho koherenci v rámci celého textu a schopnost zapojit se do kritické diskuze s existující literaturou. Práce bude zahrnovat odkaz na alespoň 4 texty z povinné literatury, ale bude obsahovat i další samostatně vyhledanou literaturu. Ideální struktura je následující: Studenti a

studentky si zvolí jednu z probraných teorií (část II.) a uplatní ji při analýze role a jednání určitého (institucionálního) aktéra (část II.) v ovlivňování vývoje vybrané politiky či institucionální struktury EU (část III.). Tematicky se přitom práce může zabírat minulým (část I.), nebo současným děním (část IV.) v Evropě. Téma práce nesmí být stejné jako to vybrané pro prezentaci.

20 % Závěrečný test bude pokrývat vědomosti z povinné literatury.

15 % Aktivní diskuze založená na povinné četbě a pravidelné docházce. Je možné mít maximálně 2 neomluvené absence za celý průběh kurzu.

15 % Prezentace (společně s handoutem) bude trvat 10-12 minut. Měla by poskytnout úvod do povinné literatury pro danou hodinu. Handout by měl být 1-2 stránky dlouhý. Nebude obsahovat překopírovaný text, ale identifikuje a popíše základní koncepty, argumenty a fakta obsažené v uvedené literatuře. Handout musí být zaslán vyučujícímu emailem nejdéle 24 hodin před prezentací, aby byl včas sdílen v Moodle. Témata vybrané prezentace a seminární práce musí být odlišná.

HODNOCENÍ (5 ECTS)

Známka	Specifikace	procenta
A	výborně	91-100
B	výborně	81-90
C	velmi dobře	71-80
D	velmi dobře	61-70
E	dobře	51-60
F	neprospěl/a	0-50

STRUKTURA KURZU A POVINNÁ LITERATURA

1) Úvod

- Proběhne představení kurzu, rozpis prezentací (studentky a studenti by měli mít předem vytipované téma prezentace) a shrnutí povinností nezbytných pro úspěšné splnění kurzu.

I. HISTORIE EVROPSKÉHO PROJEKTU

2) Evropský projekt před EU

povinná literatura

- Urwin, D. (2009): 'The European Community: From 1945 to 1985', in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borragán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 15-31.
- Phinnemore, D. (2016): 'The European Union: Establishment and Development', in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borragán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 11-29.

3) EU jako evropský projekt

povinná literatura

- Phinnemore, D. (2016): 'From the Constitutional Treaty to the Treaty of Lisbon and Beyond' in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borrágán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 30-50.
- Pollack, M.A. and M.A. Ruhlman (2009): 'The Heroic Age of European Integration is Over: Institutional and Policy Developments, 1957–2007', in D. Phinnemore and Alex Warleigh-Lack (eds.), *Reflections on European Integration: 50 Years of the Treaty of Rome*, London: Palgrave, 43-73.

II. TEORIE EVROPSKÉ INTEGRACE A JEJICH AKTÉŘI

4) Neofunkcionalismus a Evropská komise

povinná literatura

- Niemann A. and P.C. Schmitter (2009): 'Neofunctionalism' in A. Wiener and T. Diez (eds.): *European Integration Theory*, Oxford: Oxford University Press, 45-66.
- Egeberg, M. (2016): 'European Commission' in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borrágán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 125-137.

5) (Liberální) Intergovernmentalismus a Rada EU

povinná literatura

- Moravcsik A. and F. Schimmefering (2009): 'Liberal Intergovernmentalism' in A. Wiener and T. Diez (eds.): *European Integration Theory*, Oxford: Oxford University Press, 67-87.
- Lewis, J. (2016): 'The European Council and the Council of the European Union' in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borrágán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 138-154.

6) (Víceúrovňové) vládnutí a zájmové skupiny v EU

povinná literatura

- Peters, G. and J. Pierre (2009): 'Governance Approaches' in A. Wiener and T. Diez (eds.): *European Integration Theory*, Oxford: Oxford University Press, 91-104.
- Eising, R. (2016): 'Interest Groups and the European Union' in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borrágán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 179-194.

7) Sociální konstruktivismus a Evropský parlament

povinná literatura

- Risse, T. (2009): 'Social Constructivism and European Integration', in A. Wiener and T. Diez (eds.): *European Integration Theory*, Oxford: Oxford University Press, 144-160.
- Burns, C. (2016): 'The European Parliament', in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borrágán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 155-166.

8) Politická ekonomie a transnacionální kapitál

povinná literatura

- Cafruny, A. and J. Magnus Ryner (2009): 'Critical Political Economy' in A. Wiener and T. Diez (eds.): *European Integration Theory*, Oxford: Oxford University Press, 67-87.
- Van Apeldoorn, B. (2000): 'Transnational Class Agency and European Governance: The Case of the European Round Table of Industrialists', *New Political Economy* 5:2, 157-181.

III. VYBRANÉ POLITIKY A STRUKTURY EVROPSKÉ INTEGRACE

9) Hospodářská a monetární integrace EU

povinná literatura

- Egan M. (2016): 'The Single Market', in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borragán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 255-268.
- Verdun, A. (2016): 'Economic and Monetary Union', in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borragán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 295-308.
- Streeck, W. and L. Elsässer (2016): 'Monetary Disunion: the Domestic Politics of Euroland', *Journal of European Public Policy* 23:1, 1-24.

10) EU a širší svět (zahraniční, bezpečnostní a obchodní politika)

povinná literatura

- Smith, M. (2016): 'EU External Relations', in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borragán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 214-226.
- Dover, R. and A. M. Friis Kristensen (2016): 'The European Union's Foreign, Security, and Defence Policies', in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borragán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 241-254.
- Siles-Brügge, G.(2013): 'The Power of Economic Ideas: A Constructivist Political Economy of EU Trade Policy', *Journal of Contemporary European Research* 9:4, 597-617.

11) Vnitřní bezpečnost a spravedlnost EU

povinná literatura

- Udarer, E. (2016): 'The Area of Freedom, Security, and Justice' in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borragán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 281-294.
- Zaun, N. (2018): 'States as Gatekeepers in EU Asylum Politics: Explaining the Non-Adoption of a Refugee Quota System', *Journal of Common Market Studies* 56:1, 44-62.

12) Demokratický deficit EU a evropská kolektivní identita

povinná literatura

- Smismans, S. (2016): 'Democracy and Legitimacy in the European Union', in M. Cini and N. Pérez-Solórzano Borragán (eds.): *European Union Politics*, Oxford: Oxford Union Press, 339-352.
- Karolewski, I.P. (2010): *Citizenship and Collective Identity in Europe*, London: Routledge, 107-166.

IV. BUDOUCNOST A (ALTERNATIVNÍ) TEORIE EVROPSKÉ (DES)INTEGRACE

13) Krize integrační teorie a evropská desintegrace

povinná literatura

- Rosamond, B. (2016): 'Brexit and the Problem of European Disintegration', *Journal of Contemporary European Research* 12:4, 864-871.
- Manners, I. and B. Rosamond (2017): 'A Different Europe is Possible: the Professionalization of EU Studies and the Dilemmas of Integration in the 21st Century', *Journal of Common Market Studies* 56:1, 28-38.
- Volland, H. (2018): *European Disintegration: A Search for Explanations*, London: Palgrave, 227-250.